

Brüssel, 12. oktoober 2026
(OR. en)

14365/26

POLCOM 367
COMER 143
UD 286
COHOM 138

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	28. september 2026
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2026) 509 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE määruse (EL) 2019/2025 (mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks) artiklis 31 osutatud piinamise tõkestamise koordineerimisrühma tegevuse ja konsultatsioonide kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 509 final.

Lisatud: COM(2026) 509 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 28.9.2026
COM(2026) 509 final

KOMISJONI ARUANNE

EUROOPA PARLAMENDILE määruse (EL) 2019/2025 (mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks) artiklis 31 osutatud piinamise tõkestamise koordineerimisrühma tegevuse ja konsultatsioonide kohta

1. Sissejuhatus

16. jaanuari 2019. aasta määruse (EL) 2019/125 (mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks)¹ (edaspidi „määrus“) artikli 31 lõike 4 kohaselt peab komisjon esitama Euroopa Parlamendile igal aastal aruande piinamise tõkestamise koordineerimisrühma tegevuse, kontrollide ja konsultatsioonide kohta. Aruandes tuleb nõuetekohaselt võtta arvesse vajadust mitte kahjustada füüsiliste või juriidiliste isikute ärihuvisid.

Käesolev aruanne käsitleb piinamise tõkestamise koordineerimisrühma tegevust 2025. aastal.

2. Õigusraamistik

Määruse eesmärk on hoida ära ühelt poolt surmanuhtlust ning teiselt poolt piinamist ja muud julma, ebainimlikku või alandavat kohtlemist või karistamist väljaspool ELi asuvates riikides, piirates teatavate kaupadega kauplemist. Selles eristatakse järgmist:

- kaubad, millel puudub muu praktiline kasutus kui kasutamine surmanuhtluse täideviimiseks või piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks (II lisa), ning
- kaubad, mida on võimalik kasutada piinamiseks või muuks julmaks, ebainimlikuks või alandavaks kohtlemiseks või karistamiseks (III lisa) või mida kasutatakse surmanuhtluse täideviimiseks (IV lisa), kuid millel võib olla ka seaduslik kasutuseesmärk, näiteks õiguskaitse või ravi.

II, III ja IV lisa loetletud kaupadega kauplemisele kehtivad teatavad piirangud. Eelkõige on määrusega

- i. keelatud selliste II lisa loetletud kaupade import ELi, eksport EList ja transiit läbi ELi, millel puudub muu praktiline otstarve kui kasutamine surmanuhtluse täideviimiseks või piinamiseks. Keelatud on selliste kaupadega seotud vahendusteenuste osutamine ja nendega seotud tehnilise abi andmine, sealhulgas nende kasutamise õpetamine. Samuti on keelatud selliste kaupade reklaam trükimeedias, internetis, televisioonis või raadios ning nende väljapanek või müügiks pakkumine näitustel või messidel;
- ii. nõutud III lisa loetletud kaupade puhul, mida on võimalik kasutada piinamiseks, kuid millel võib olla ka muu seaduslik kasutusotstarve (nt õiguskaitse), iga üksikjuhtumi puhul eraldi eelnevat ekspordiluba. Eelnevat luba on vaja ka selle kategooria kaupadega seotud tehnilise abi või vahendusteenuste osutamiseks. III lisa ei hõlma
 - a) tulirelvi, mis kuuluvad määruse (EL) nr 258/2012² kohaldamisalasse;

¹ ELT L 30, 31.1.2019, lk 1. Nõukogu 27. juuni 2005. aasta määrust (EÜ) nr 1236/2005, mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemiseks või karistamiseks (ELT L 200, 30.7.2005, lk 1), on mitu korda muudetud ja see on seejärel kodifitseeritud määrusena (EL) 2019/125.

² 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 258/2012, millega rakendatakse rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendava tulirelvade, nende osade ja laskemoona ebaseaduslikku valmistamist ja nendega ebaseaduslikku kauplemist tõkestava ÜRO

- b) kahesuguse kasutusega kaupu, mis kuuluvad määruse (EL) 2021/821³ kohaldamisalasse, ega
 - c) kaupu, mille suhtes kohaldatakse nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP⁴ tingimusi;
- iii. reguleeritud kauplemist IV lisas loetletud kaupadega, mida saab kasutada surmanuhtluse täideviimiseks (nt surmava süstina), kuid mida võib kasutada ka seaduslikel ravieesmärkidel. Kasutusele on võetud eriluba (edaspidi „liidu üldine ekspordiluba“), et kontrollida selliste kaupade ekspordi ja vältida nende edasitoimetamist surmava süsti tegemise eesmärgil, piiramata nendega kauplemist meditsiinilistel, veterinaarsetel või muudel seaduslikel eesmärkidel.

3. Piinamise tõkestamise koordineerimisrühma tegevus

Piinamise tõkestamise koordineerimisrühm loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2134⁵ artikli 15c alusel. Selle ülesanne on uurida määruse kohaldamisega seotud küsimusi.

Piinamise tõkestamise koordineerimisrühm toimib platvormina, kus liikmesriikide eksperdid ja komisjoni talitused saavad vahetada teavet haldustavade kohta ning arutada määruse tõlgendamise küsimusi, loetletud kaupadega seotud tehnilisi küsimusi, määrusega seotud arengusuundumusi ja muid küsimusi, mis võivad esile kerkida. Kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppega konsulteerib komisjon delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ka piinamise tõkestamise koordineerimisrühmaga⁶.

Piinamise tõkestamise koordineerimisrühm kohtus 2025. aastal virtuaalselt kahel korral – 12. juunil ja 11. detsembril –, et vahetada teavet mitmes allpool kokkuvõtlikult esitatud küsimuses, mis on seotud määruse rakendamisega.

3.1 Alusaktiga seotud muudatused

Määruse (EL) 2019/125 artikliga 24 on antud komisjonile õigus võtta kooskõlas artikliga 29 vastu delegeeritud õigusakte määruse lisade muutmiseks. Komisjon pidas liikmesriikide ekspertidega ja sidusrühmadega internetipõhise avaliku konsultatsiooni raames konsultatsioone delegeeritud õigusakti üle, millega muudetakse määruse II ja III lisa. Komisjon võttis ettepaneku vastu 21. mail 2025. Delegeeritud õigusaktiga laiendatakse II ja III lisa kohaldamisala, et võtta arvesse muutuvat rahvusvahelist julgeolekuturgu ja muutusi õiguskaitse otstarbel kasutatava varustuse kasutamise laadis.

protokolli (ÜRO tulirelvade protokoll) artiklit 10 ning kehtestatakse tulirelvade, nende osade ja laskemoona ekspordilubade andmise menetlus ning importi ja transiiti käsitlevad meetmed (ELT L 94, 30.3.2012, lk 1).

³ 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/821, millega kehtestatakse liidu kord kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi, vahendamise, tehnilise abi, transiidi ja edasitoimetamise kontrollimiseks (uuesti sõnastatud) (ELT L 206, 11.6.2021, lk 1).

⁴ Nõukogu ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2134, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1236/2005, mis käsitleb kauplemist teatavate kaupadega, mida on võimalik kasutada surmanuhtluse täideviimiseks, piinamiseks või muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemiseks või karistamiseks (ELT L 338, 13.12.2016, lk 1).

⁶ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

Euroopa Parlament ja nõukogu ei esitanud ettepaneku suhtes vastuväiteid. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2025/928⁷ avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 31. juulil 2025 ja see jõustus kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist. Delegeeritud õigusaktiga reageeriti väljaspool kinnipidamise konteksti toimuvale piinamise ja muu väärkohtlemise sagenemisele maailma eri paigus.

3.2 Kaubandusteave: andmete esitamine

Komisjon tutvustas piinamise tõkestamise koordineerimisrühmale määruse artikli 26 lõikes 3 osutatud aastaaruande seis. Komisjon tuletas meelde funktsiooni, mille abil saavad liikmesriikide ametiasutused laadida aruandluseks nõutavad andmed üles otse **kahesuguse kasutusega kaupade elektroonilise süsteemi** andmekogusse piinamisvastase määrusega seotud mooduli alla. Selle eesmärk on ühtlustada ja hõlbustada kõigi liikmesriikide andmete koondamist. Kogutud teave hõlmab eelkõige taotluse kohta tehtud otsust, kauba liiki, ekspordi sihtkohta ja lõppkasutust. Neid elemente kajastatakse eespool nimetatud komisjoni aastaaruandes. Aruanne esitati pärast selle vastuvõtmist piinamise tõkestamise koordineerimisrühmale⁸. 2025. aasta aruandluse hõlbustamiseks ajakohastas komisjon vormi, et võtta arvesse komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2025/928 tehtud muudatusi.

3.3 Määruse (EL) 2019/125 rakendamist käsitlev komisjoni läbivaatamisaruanne

Määruse artikli 32 kohaselt vaatab komisjon määruse rakendamise läbi ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule selle rakendamise ja mõju hindamise kohta põhjaliku aruande iga viie aasta järel.

Komisjon esitas piinamise tõkestamise koordineerimisrühmale määruse (EL) 2019/125 läbivaatamist käsitleva, Euroopa Parlamendile ja nõukogule adresseeritud teise aruande, mis võeti vastu 9. detsembril 2025. Aruanne hõlmab ajavahemikku 2020. aastast kuni 2025. aasta keskpaigani⁹.

Komisjon märkis, et aruande osas konsulteeriti eri sidusrühmadega, sealhulgas piinamise tõkestamise koordineerimisrühma liikmesriikide ekspertide, komisjoni mitteametliku eksperdirühma, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega, kellel on eksperditeadmised piinamisega seotud kaubaga kauplemise valdkonnas. Komisjon tänas piinamise tõkestamise koordineerimisrühma liikmeid konstruktiivse osalemise ja läbivaatamisprotsessi antud panuse eest.

Komisjon teatas piinamise tõkestamise koordineerimisrühmale, et aruandes jõuti järeldusele, et määrust rakendatakse rahuldavalt ning et see on endiselt asjakohane ja eesmärgipärane. Määrus täidab jätkuvalt lünka ELi inimõigustel põhinevas kaubanduskontrollis. Samal ajal märkis komisjon, et määruse rakendamise riiklikud tavad võivad liikmesriigiti erineda. Seetõttu osutati aruandes võimalusele uurida määruse rakendamise toetamiseks mitteseadusandlikke meetmeid, näiteks ekspordilubadega seotud riskihindamised, kontrollnimekirja koostamine kaubandusmesside ja näituste tarvis ning parimate tavade vahetamise edendamine liikmesriikide vahel. Lisaks märkis komisjon, et läbivaatamine näitas, kui oluline on pidevalt jälgida määrusega hõlmatud kaupade loetelu, et kajastada tehnoloogia ja turu arengut. Sellega seoses kinnitas läbivaatamine, et määrusega (nagu seda

⁷ ELT L, 2025/928, 31.7.2025.

⁸ COM(2025) 704 final, 21.11.2025 ja 1.–9. lisa.

⁹ COM(2025) 748 final, Brüssel, 9. detsember 2025.

on muudetud komisjoni 2025. aasta mai delegeeritud määrusega) hõlmatud kaubad ja teenused on asjakohased. Komisjon märkis, et määrust peetakse teedrajavaks õigusraamistikuks ning et ta jätkab piinamisvaba kaubanduse liidu kaasesistujana piinamisvaba kaubanduse algatuste toetamist mitmepoolsel tasandil.

3.4 Piinamisvaba kaubandus

Komisjon andis piinamise tõkestamise koordineerimisrühmale ülevaate piinamisvaba kaubanduse olukorrast ülemaailmsel tasandil. Määrus (EL) 2019/125 on endiselt ainus siduv piirkondlik raamistik, millega reguleeritakse kauplemist selliste kaupadega, mida võidakse kasutada piinamiseks või surmanuhtluse täideviimiseks.

Komisjon teavitas piinamise tõkestamise koordineerimisrühma piinamisküsimustega tegeleva ÜRO eriraportööri viimasest aruandest,¹⁰ mida tutvustati ÜRO Peaassamblee kolmandas komitees 14. oktoobril 2025. Aruandes väljendatakse heameelt määruse (EL) 2019/125 II lisas tehtud muudatuste üle, millest paljud on seotud kaupadega, mille keelustamist oli eriraportöör soovitanud oma eelmises, 2023. aasta aruandes.

Lisaks korraldasid kodanikuühiskonna organisatsioonid ÜRO Peaassamblee kolmanda komitee 15. oktoobri 2025. aasta täiskogu istungi raames võimaliku piinamisvaba kaubanduse lepingu teemalise kõrvalürituse. Üritust rahastasid Euroopa Liit, Mongoolia (= piinamisvaba kaubanduse liidu kaasesistujana) ja Prantsusmaa. ÜRO eriraportöör rõhutas ELi positiivset eeskujut ja toetas koos kodanikuühiskonna organisatsioonidega ülemaailmse õiguslikult siduva instrumendi väljatöötamist.

Komisjon andis ülevaate ka ÜRO Peaassamblee iga kolme aasta tagant esitatava resolutsiooni kohta, mis käsitleb piinamist ning muud julma, ebainimlikku ja inimväärikust alandavat kohtlemist ja karistamist¹¹. Resolutsiooni artikkel 23 käsitleb selliste kaupade ja tehnoloogiaga kauplemise keeldu, millel puudub muu praktiline kasutus kui kasutamine piinamiseks või muul julmal, ebainimlikul või alandaval moel kohtlemiseks või karistamiseks. Kolmas komitee on resolutsiooni tavaliselt konsensuse alusel vastu võtnud, kuid 20. novembril 2025 hääletasid kolm riiki selle vastu. Lõpetuseks teavitas komisjon piinamise tõkestamise koordineerimisrühma piinamisvaba kaubanduse liidu tulevastest arengusuundadest.

¹⁰ <https://docs.un.org/en/A/80/137>

¹¹ <https://digitallibrary.un.org/record/4092657?v=pdf>